Nederland sterker met goed toezicht

Meerjarenperspectief Inspectieraad **2025-2029**

Nederland sterker met goed toezicht

Meerjarenperspectief Inspectieraad **2025-2029**

Dit is een uitgave van Bureau Inspectieraad. Meer informatie over deze en andere uitgaven is te verkrijgen bij:

Bureau Inspectieraad
Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
www.inspectieraad.nl
info@inspectieraad.nl
070 - 70 00 567

© Bureau Inspectieraad, Den Haag, 2024

Grafisch ontwerp:
Ontwerpstudio 2 MAAL EE
Elise Eekhout
www.2maalee.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUD

VOORWOORD:
risico's beheersen, maatschappelijke belangen beschermen en vertrouwen versterken 7

I. TOEZICHT MET MAATSCHAPPELIJKE ORIËNTATIE:
ogen en oren in de samenleving en voor goed bestuur 8

II. RESPONSIEF TOEZICHT HOUDEN:
actief luisteren, reageren en verbinden 10

III. GOED TOEZICHT:
kwaliteitsborging en maatschappelijke opbrengsten in kaart 11

IV. SAMENWERKING:
intensiever met andere toezichthouders en beter met beleidsmakers en uitvoerders 12

V. GEZAMENLIJKE ONTWIKKELAGENDA 14

NAWOORD 15

VOORWOORD:
risico's beheersen, maatschappelijke belangen beschermen en vertrouwen versterken

Maatschappelijke ontwikkelingen gaan snel; geopolitieke ontwikkelingen zijn grillig en technologische ontwikkelingen, waaronder de verdergaande digitalisering van de samenleving, blijven zich in een razend tempo voortzetten. De maatschappelijke opgaven voor de overheid zijn en blijven mede daardoor complex en omvangrijk, terwijl het functioneren van de overheid onder een vergrootglas ligt. Door onder andere de toeslagenaffaire en de negatieve gevolgen van de gaswinning in Groningen heeft het vertrouwen in de overheid een flinke knauw gekregen en bestaat er twijfel over de oprechtheid van overheidshandelen. De roep om een betrouwbare overheid klinkt luider en het kabinet wil hier gehoor aan geven door te werken aan goed bestuur.

Deze ontwikkelingen raken ook ons als publieke toezichthouders. Het is immers onze taak om een bijdrage te leveren aan de beheersing van **risico's** en de bescherming van **maatschappelijke belangen**. Voor een goede aansluiting bij maatschappelijke en technologische ontwikkelingen en opgaven moeten we als toezichthouders blijven investeren in de kwaliteit van ons toezicht. Dat doen we als toezichthouders individueel, in onze eigen organisaties en toezichtdomeinen. En dat doen we ook in de komende periode weer in gezamenlijkheid als Inspectieraad. Want één ding is duidelijk: maatschappelijke ontwikkelingen en problemen houden zich niet aan de grenzen van departementen. Dat vraagt van alle overheidsorganisaties om breed te kijken en nauw samen te werken.

Wij – als hoogste leidinggevenden van de toezichthouders die zich hebben verenigd in de Inspectieraad – zien het expliciet als onze opdracht om bij te dragen aan het functioneren van de overheid, aan goed bestuur en aan herstel van **vertrouwen** van burgers en bedrijven in die overheid. Ook opeenvolgende kabinetten hebben uitgesproken dat toezichthouders een bijdrage kunnen leveren aan het beter functioneren van de democratische rechtsstaat. Bijvoorbeeld door nog meer te reflecteren op de effecten van beleid in de praktijk en op de publieke dienstverlening.

In dit meerjarenperspectief geven we als Inspectieraad aan welke zaken we de komende periode samen zullen oppakken en ontwikkelen ter verbetering van ons toezicht. Gelukkig hoeven we daarbij niet te starten op punt nul, want de afgelopen jaren werkten we als Inspectieraad intensief samen aan een stevige basis voor goed toezicht en maakten we de meerwaarde van toezicht meer zichtbaar voor de samenleving. Bijvoorbeeld door – in navolging van het WRR-advies *Toezien op publieke belangen* – gezamenlijk onze signalerende reflectieve rol verder te ontwikkelen in het agenderen van nieuwe of hardnekkige risico's in beleid en uitvoering. Ook de onderlinge uitwisseling van slimme technieken en veelbelovende initiatieven (best practices) in het toezicht hebben de ontwikkeling van goed toezicht bevorderd. We blijven hier ook de komende jaren op inzetten.

Met het meerjarenperspectief voegen we een aantal nieuwe ontwikkelperspectieven toe om daarmee antwoorden te formuleren op nieuwe uitdagingen en tegemoet te komen aan maatschappelijke en politieke verwachtingen van goed toezicht. De basis voor deze ontwikkelperspectieven is gelegd in een 24-uurssessie van de Inspectieraad begin 2024, toen we ons lieten inspireren door werkbezoeken aan diverse maatschappelijke initiatieven van en voor burgers. Daarmee gaven we al uitdrukking aan wat we belangrijk vinden voor de komende jaren: van buiten naar binnen denken en werken, meer in open dialoog met burgers en organisaties op zoek gaan naar maatschappelijke verbinding en verdieping, en deze meenemen bij strategische keuzes in het toezicht. Waarbij we blijven aantekenen dat toezicht geen wondermiddel is voor maatschappelijke opgaven, maar aanvullend is op verantwoordelijk handelen van burgers en bedrijven en op de kwaliteit van beleid, regelgeving en uitvoering.

Kort samengevat: we gaan de komende periode extra investeren in onze maatschappelijke oriëntatie en responsiviteit, de kwaliteit van toezicht en de samenwerking met partners. In de volgende vijf paragrafen werken we deze ambities verder uit en geven we aan hoe we die ambities samen willen gaan uitvoeren.

I. TOEZICHT MET MAATSCHAPPELIJKE ORIËNTATIE: ogen en oren in de samenleving en voor goed bestuur

Als publieke toezichthouders zien we toe op de naleving en uitvoering van wetten en andere regels door bedrijven, instellingen en burgers en kijken we of deze wetten en regels in de praktijk uitwerken zoals bedoeld. We stimuleren de naleving van regels door voorlichting en ondersteuning te geven waar dat kan, en treden handhavend op waar dat moet en op zijn plaats is. Ons toezichtsveld is breed. Zo zien we toe op diverse vormen van veiligheid, bijvoorbeeld van voedsel, verkeer en digitale ontwikkelingen, goede gezondheidszorg, goed onderwijs, de kwaliteit van de leefomgeving en het integer en betrouwbaar handelen van de overheid in relatie tot burgers en bedrijven. Inspecteurs staan dagelijks midden in de samenleving en in de uitvoeringspraktijk en zo fungeren inspecties als **oren en ogen van en voor de samenleving**.

Onze inspecteurs horen en zien de uitwerking van beleid en wet- en regelgeving op burgers, bedrijven en instellingen. Die informatie gebruiken we onder meer om ons toezicht te richten op de grootste risico's. In toenemende mate kijken we daarbij naar de maatschappelijke belangen en waarden die geborgd moeten worden, en in het verlengde daarvan naar de bedoeling van het beleid en de regels. Vaak zijn regels namelijk bewust open geformuleerd of sluiten wet- en regelgeving niet goed aan op maatschappelijke of technologische veranderingen. Met deze **maatschappelijke oriëntatie** voorkomen we situaties waarin de regels weliswaar strikt zijn nageleefd, maar de spreekwoordelijke patiënt is overleden. Mochten we zien dat mensen of bedrijven door deze regels in de knel komen of dat er perverse prikkels zijn om wet- en regelgeving niet na te leven, dan geven we hierover steeds nadrukkelijker signalen af.

Als onderdeel van deze maatschappelijke oriëntatie hebben we de afgelopen jaren hard gewerkt aan de invulling van onze reflectieve functie: het signaleren en publiekelijk agenderen van risico's voor maatschappelijke belangen op basis van onze unieke kennispositie. We wijzen bewindspersonen, beleidsmakers, politiek en samenleving nadrukkelijker op maatschappelijke problemen en opgaven waarmee we in het toezicht worden geconfronteerd. Op basis daarvan kunnen beleid en regelgeving zo nodig worden aangepast of de voorwaarden voor de uitvoering worden verbeterd. Tegelijkertijd kan het parlement onze reflectieve signalen gebruiken in de uitoefening van zijn controlerende en medewetgevende taken.

Onze signalerende rapportages kunnen kritisch zijn over de maatschappelijke impact van beleid en de (onbedoelde) uitwerking van wet- en regelgeving, maar zijn juist daarom essentieel voor een goed bestuur van de rijksoverheid en onderdeel van open politiek-ambtelijke verhoudingen. Want door zowel de vinger op de zere plek te leggen als door te benoemen wat goed gaat, kan ook de overheid leren en zichzelf verbeteren. Zo willen we als toezichthouders bijdragen aan **goed bestuur**, aan het functioneren van de overheid, en aan het herstel van vertrouwen van burgers en bedrijven in de overheid.

De reflectieve rol die we als toezichthouders steeds meer en beter pakken kan rekenen op toenemende waardering in de politiek-bestuurlijke en beleidsarena, zo bleek ook uit de consultatieronde voor de totstandkoming van dit meerjarenperspectief. Maar er zijn ook tegenkrachten, er is sprake van koudwatervrees en het schuurt soms in de praktijk wanneer sprake is van onwelkome boodschappen van toezichthouders. We willen van elkaar en ook samen met beleidsmakers en uitvoerders leren en reflecteren. Dit vergt van alle betrokkenen de moed om je kwetsbaar op te stellen, lef om grenzen te verleggen en respect voor elkaars rol en verantwoordelijkheden. De positie van toezicht moet daarvoor goed verankerd zijn om impact te kunnen hebben. De op handen zijnde Kaderwet op de rijksinspecties is hiervoor essentieel.

II. RESPONSIEF TOEZICHT HOUDEN: actief luisteren, reageren en verbinden

Toezien vanuit een maatschappelijke oriëntatie vergt van toezichthouders een goed inzicht in de uitdagingen en kansen van maatschappelijke ontwikkelingen en problemen die burgers en bedrijven ervaren. Daarvan maken we als toezichthouders al veel werk. We denken dat we een nog beter zicht krijgen als we deze ontwikkelingen samen met onze buitenwereld in kaart brengen en duiden. We willen de komende jaren dan ook ons **responsief vermogen** versterken: dat wil zeggen **luisteren** naar en reageren op signalen uit de samenleving, deze signalen actief ophalen en als dat mogelijk en nodig is laten doorwerken in ons toezicht. We noemen dit ook wel maatschappelijke responsiviteit.

We kunnen daarvoor de informatie die onze inspecteurs ophalen als ogen en oren in de samenleving goed gebruiken om te duiden wat er in de samenleving speelt. Daarnaast komen bij inspecties ook rechtstreeks signalen binnen van burgers, bedrijven en instellingen over problemen in de naleving of uitvoering van wet- en regelgeving. En dan zijn er ook nog de geluiden vanuit de wetenschap, de journalistiek en belangenorganisaties. Onze uitdaging is om deze signalen uit de samenleving te betrekken en te laten doorwerken in alle aspecten van ons toezicht. Daarvoor is het naar onze mening cruciaal om vanuit oprechte betrokkenheid in **verbinding** te staan met de maatschappij en onze organisaties hierop in te richten.

We richten onze maatschappelijk antenne op alle (maatschappelijke) belangen. Tegelijkertijd hebben we in het bijzonder oog voor zogenoemde **ongekende belangen**. Ongekende belangen kunnen enerzijds zwakke belangen zijn: belangen die moeilijk zichtbaar worden aan de vergadertafels van bestuurders en beleidsmakers. En anderzijds kan het ook juist om sterke belangen gaan die wel – soms indirect of impliciet – aan die tafel zitten en veel invloed hebben. Bijvoorbeeld op het beleid, de uitvoering en het toezicht. Onze verwachting is dat we door meer aandacht te hebben voor ongekende belangen we ook meer inzicht krijgen in **onbekende risico's én kansen**. En daarmee een van onze kerntaken kunnen versterken: maatschappelijke risico's beheersen en publieke waarde creëren. In de praktijk zien we namelijk steeds vaker dat nieuwe risico's, maar ook nieuwe kansen en mogelijkheden niet vanzelf op de radar verschijnen of niet passen in bestaande wet- en regelgeving. Overigens nemen burgers en organisaties in toenemende mate ook zelf een toezichthoudende rol of taak op zich. Ook daarvoor moeten we oog hebben en ons daartoe op een responsieve manier verhouden.

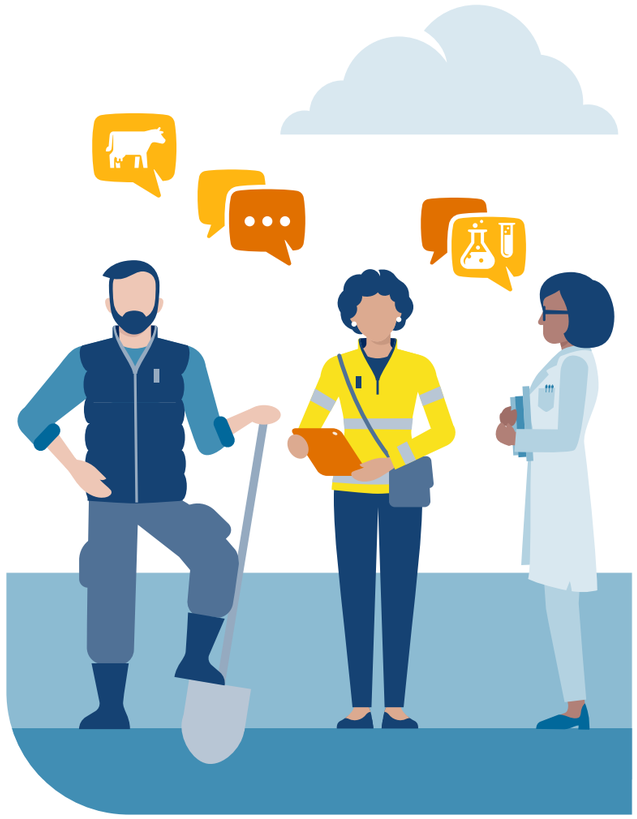

De versterking van onze maatschappelijke responsiviteit is geen doel op zich. Door responsiever te opereren willen we onze sociale inbedding en onze effectiviteit versterken. Meer en beter contact met de samenleving kan bijvoorbeeld het draagvlak van onze interventies vergroten. Dat contact kan tegelijkertijd ook meer inzicht opleveren in de maatschappelijke opbrengsten van ons toezicht, of het nu gaat om handhaving, voorlichting of publieke waarschuwingen. We merken ook op het punt van responsiviteit dat de maatschappelijke en politieke verwachtingen ten aanzien van de overheid en het overheidstoezicht de afgelopen jaren zijn toegenomen. De vraag is dan ook niet óf we onze maatschappelijke responsiviteit willen versterken, maar vooral hoe we dat kunnen en willen gaan doen, welke voorwaarden daarvoor nodig zijn en welke grenzen we daarbij moeten bewaken. Daarop willen we als Inspectieraad de komende periode gezamenlijk antwoorden formuleren.

III. GOED TOEZICHT: kwaliteitsborging en maatschappelijke opbrengsten in kaart

Als Inspectieraad hebben we ons het afgelopen decennium opgeworpen als een belangrijke 'hoeder van het instituut toezicht'. Dat wil zeggen dat we het belang van goed, onafhankelijk toezicht actief uitdragen en de positie van toezicht binnen de overheid en onze rechtsstaat proberen te borgen en te versterken. In dat kader hebben we ons sterk gemaakt en actief bijgedragen aan de totstandkoming van een Kaderwet op de rijksinspecties, die de **onafhankelijkheid** van ons toezicht ook wettelijk zal borgen. Het belang en de urgentie van die wet wordt breed onderschreven door bestuur en politiek. De praktijk leert ons dat onafhankelijkheid ook voor toezichthouders niet altijd een 'rustig bezit' is. Voor goed toezicht is die onafhankelijkheid echter van cruciaal belang en daarvoor zullen we ons dan ook gezamenlijk blijven inzetten.

Als pendant van de wettelijke waarborgen voor onze onafhankelijkheid willen we de komende periode gezamenlijk inzetten op versterking en bewaking van de kwaliteit van ons toezicht en de publieke verantwoording daarover. De kwaliteit van ons toezicht moet buiten kijf staan. Dat werpt wel de vraag op wat vandaag de dag de uitgangspunten zijn voor die kwaliteit; wat verstaan we anno 2025 onder goed toezicht?

In de laatste Kaderstellende Visie op Toezicht (KVoT 2005) waren zes principes van goed toezicht opgenomen: selectiviteit, slagvaardigheid, samenwerking, onafhankelijkheid, transparantie en professionaliteit. Voor het denken, doen en waarborgen van goed toezicht vormen deze zes principes op zich een goed startpunt. Maar de maatschappelijke veranderingen en technologische

ontwikkelingen van de afgelopen twintig jaar en de huidige maatschappelijke en politieke verwachtingen van het toezicht nopen wel tot een andere invulling en aanvulling van deze principes. Bijvoorbeeld de ontwikkeling naar meer maatschappelijk georiënteerd toezicht, het groeiende belang van de reflectieve functie van toezicht en de noodzaak tot meer responsiviteit in het toezicht. Ook de technologische innovaties op het terrein van digitalisering en datascience (AI) dwingen tot een herijking van de principes van goed toezicht. In dialoog en samenwerking met onze omgeving zullen we de komende periode actief bijdragen aan een breed gedragen **visie op goed toezicht**.

In samenhang met deze visievorming en in aansluiting op de wettelijke bepalingen daarover in de Kaderwet op de rijkinspecties willen we ook gezamenlijk werken aan aanvullende instrumenten voor onze interne **kwaliteitsborging**. Daarbij zullen we onderzoeken hoe we de **maatschappelijke opbrengsten** van ons toezicht beter zichtbaar kunnen maken. We moeten ons niet alleen richten op opbrengsten in de vorm van gerealiseerde prestaties als bezoeken, boetes of rapporten, maar ook op maatschappelijke effecten. De opgave daarbij is om te laten zien dat we ook daadwerkelijk bijdragen aan de borging van publieke belangen, de realisatie van publieke waarden en daarmee ook aan het publieke vertrouwen in de overheid. Daarover zullen de inspecties zich – ook in het licht van de voorgenomen wettelijke borging van onze onafhankelijkheid - duidelijk, transparant en publiekelijk moeten verantwoorden.

IV. SAMENWERKING:
intensiever met andere toezichthouders en beter met beleidsmakers en uitvoerders

Als toezichthouders doen we al veel en steeds meer dingen samen. In de uitoefening van het toezicht werken we gezamenlijk aan verschillende domeinoverstijgende opgaven (sociaal domein, digitalisering, asiel en migratie, internationaal etc.). De Inspectieraad investeert structureel in het borgen en verder verbeteren van de kwaliteit en effectiviteit van ons toezicht. Leren en vakbekwaamheid ontwikkelen doen we samen in de Academie voor Toezicht, we innoveren binnen het Programma Innovatie Toezicht en bevorderen actief kennisdeling en -ontwikkeling. Deze succesvolle samenwerking en activiteiten zetten we in de komende periode voort.

Bijdragen aan de gezamenlijke opgaven van de overheid vergt ook een intensieve samenwerking met andere toezichthouders, zoals **marktautoriteiten, omgevingsdiensten** en interne toezichthouders. Niet alleen bij de uitoefening van het toezicht maar ook in de innovatie van toezichtinstrumenten, het ontwikkelen en delen van toezichtkennis en het gezamenlijk leren. We zullen de komende jaren daarom nog nadrukkelijker de verbinding maken met andere toezichthouders en gezamenlijk met hen werken aan een bestendige toezichtgemeenschap van en voor alle publieke toezichthouders. Daarvoor kijken we onder meer naar onze Academie voor Toezicht, de gemeenschappelijke Wetenschapsagenda en het jaarlijkse Toezichtfestival.

De hiervoor gepresenteerde ambitie om onze maatschappelijke **responsiviteit** te versterken is op verschillende manieren al onderdeel van onze **samenwerkingsnetwerken**. Zo is responsiviteit de rode draad in het wetenschappelijke onderzoeksprogramma Vernieuwing van Toezicht, dat we samen met de marktautoriteiten hebben opgezet. Binnen ons innovatieprogramma is maatschappelijke dialoog één van de ontwikkellijnen, met daarbinnen veel aandacht voor burgerperspectief en -participatie. En voor zijn gezamenlijke externe oriëntatie en reflectie is de Inspectieraad in 2024 een samenwerking aangegaan met de Nationale Jeugdraad. We zullen de komende jaren actief blijven zoeken naar mogelijkheden tot samenwerking met maatschappelijke organisaties die bijdragen aan onze responsieve ambities.

Onze **reflectieve boodschappen** over problemen in de uitvoering van beleid of regelgeving blijken niet altijd voldoende aandacht te krijgen of te leiden tot actie, ook niet wanneer we herhaaldelijk daarop wijzen. Vooral bij hardnekkige maatschappelijke risico's en urgente opgaven voelen we ons enerzijds verantwoordelijk om deze onder de aandacht te blijven brengen, maar het is soms een zoektocht hoe dit effectief te doen, denk bijvoorbeeld aan jeugdzorg, arbeidsmigratie, asielopvang en onderwijskwaliteit. We willen de komende periode bezien of de Inspectieraad als collectief hierin een actievere rol kan spelen, ook door meer de interactie aan te gaan met het veld, beleidsmakers en uitvoerders. De grote problemen (crises) en opgaven (transities) houden zich immers niet aan departementale grenzen en vragen steeds meer om gezamenlijk optreden van beleidsdepartementen, uitvoeringsorganisaties én toezichthouders. Een integrale aanpak is nodig in alle fasen van de beleidsontwikkeling; van het agenderen van problemen tot het toezicht houden op het ingezette beleid.

De Inspectieraad wil de komende periode dan ook nadrukkelijk de samenwerking tussen verschillende onderdelen binnen de rijksoverheid helpen versterken en zo **politiek, beleid, uitvoering (publieke dienstverleners) én toezicht** met elkaar verbinden. De basis daarvoor is gelegd door de samenwerking te verstevigen met bijvoorbeeld het Secretarissen-Generaal Overleg en het Netwerk Publieke Dienstverleners. Maar verdere stappen zijn nodig om gezamenlijk te zoeken naar en te werken aan oplossingen voor hardnekkige maatschappelijke problemen. Dat vergt van alle partijen de bereidheid om over hun schaduw heen te springen en de knelpunten, die intensievere samenwerking in de weg staan, te benoemen en te bespreken. Het vraagt van ons als toezichthouders dat we niet alleen problemen benoemen, maar ook meedenken over oplossingen. Het vraagt van beleidsmakers en uitvoerders dat zij toezichthouders aan de voorkant van de beleidsvorming en bij/tijdens de invoering van beleid betrekken: ieder vanuit hun eigen (onafhankelijke) rol en verantwoordelijkheid, maar wel met een gezamenlijke missie.

V. GEZAMENLIJKE ONTWIKKELAGENDA

Deze Ontwikkelagenda laat zien op welke onderwerpen we de komende periode gezamenlijk extra energie willen inzetten. Daarbij dient gezegd te worden dat niet alles meteen hoeft en kan. Enerzijds omdat de timing afhankelijk is van andere ontwikkelingen en partijen, zoals de voortgang van wetstrajecten en onderzoek, anderzijds omdat de beschikbare capaciteit en middelen beperkt zijn.

Maatschappelijke oriëntatie

Gezamenlijke reflecties
Op basis van onze reflectieve functie als toezichthouders willen we vanuit meerdere perspectieven en op basis van eigen bevindingen gezamenlijk reflecteren op brede maatschappelijke thema's, domeinoverstijgende uitdagingen en hardnekkige systeemvraagstukken. Denk bijvoorbeeld aan migratie, wonen, leefomgeving en bestaanszekerheid. Dit doen we zoveel mogelijk in samenwerking met uitvoerders, ngo's, instellingen of burgers. In 2025 werken we bijvoorbeeld samen met de Nationale Jeugdraad aan een gezamenlijke reflectie.

Maatschappelijke responsiviteit

Responsieve methoden & technieken
We gaan in 2025 bij onszelf en in het publieke domein op zoek naar goede voorbeelden van maatschappelijke responsiviteit zoals burgerparticipatie, -betrokkenheid, citizen science en het in beeld brengen van ongekende belangen. We zetten op basis daarvan de komende periode experimenten en pilots op – in samenhang met ons NWA-programma Vernieuwing van Toezicht – en we ontwikkelen handreikingen voor interne verander- en implementatiestrategieën, gericht op versterking van onze maatschappelijke responsiviteit.

Goed toezicht

Kaderwet rijksinspecties
We blijven ons gezamenlijk hard maken voor de borging van onze onafhankelijkheid. Een goede Kaderwet voor de onafhankelijkheid van rijksinspecties is daarvoor een noodzakelijke randvoorwaarde. De interne ambtelijke voorbereiding van het wetsvoorstel heeft lang geduurd. In de komende periode zullen we onze positie en argumenten blijven inbrengen in het publieke debat dat zal volgen.

Kwaliteitsborging en verantwoording
In navolging van de kwaliteitsbepalingen die zullen voortvloeien uit de Kaderwet rijksinspecties, zetten we al eerste stappen om gezamenlijk uitgangspunten en handreikingen te ontwikkelen, bijvoorbeeld voor kwaliteitsbeleid, evaluatie en effectmeting. En we bezien hoe we de publieke verantwoording over de opbrengsten van ons toezicht goed vorm kunnen geven.

Visie op goed toezicht
We constateren dat de maatschappelijke verwachtingen ten aanzien van toezichthouders blijven groeien, maar dat het beeld over wat toezicht kan en moet opleveren diffuus is. We willen hierover het gesprek open blijven voeren met onze omgeving, wat de komende jaren kan leiden tot een gezamenlijke visie op goed toezicht met op hoofdlijnen een aantal principes en uitgangspunten.

Samenwerking

Toezichtgemeenschap
Samen met de andere publieke toezichthouders, met name de markttoezichthouders en de omgevingsdiensten, werken we aan een bestendige toezichtgemeenschap van en voor alle publieke toezichthouders; we zoeken domeinoverstijgend naar samenwerking in de uitvoering van het toezicht. We gaan ons jaarlijkse Toezichtfestival in 2025 dan ook samen met de markttoezichthouders organiseren. En we bezien hoe onze Academie voor Toezicht goed kan blijven aansluiten bij de leer- en ontwikkelbehoefte binnen de toezichtgemeenschap.

Toezicht in een gedigitaliseerde samenleving
We institutionaliseren ons brede samenwerkingsprogramma Digitalisering tot een volwaardig samenwerkingsverband, waarmee we het toezicht op essentiële digi-onderwerpen (o.a. cybersecurity, datascience, generatieve AI) verder professionaliseren en integreren en de schaarse kennis en expertise op dit terrein met elkaar delen. We beogen hiervoor samen met onze toezichtpartners, waaronder de marktautoriteiten en departementen, een organisatie- en governancestructuur te ontwikkelen.

De ambities in deze Ontwikkelagenda zullen we jaarlijks vertalen naar activiteiten in een jaarwerkplan, waarin ook onze andere gezamenlijke activiteiten zijn opgenomen. We onderstrepen dat ook deze – vaak al meerdere jaren zeer succesvol lopende – activiteiten van de Inspectieraad substantieel bijdragen aan onze gezamenlijke ambities in dit meerjarenperspectief.

NAWOORD

Als rijksinspecties hebben we het afgelopen decennium de beweging ingezet naar een herwaardering en herpositionering van de maatschappelijke functie van toezicht: publieke belangen borgen en bijdragen aan de oplossing van maatschappelijke problemen. Onze ambitie is om de komende periode de maatschappij, burgers, bedrijven en instellingen meer en nadrukkelijker te betrekken in ons toezicht. Door ontvankelijk te zijn voor hun signalen, daar actief op te reageren en deze mee te nemen in ons werk.

Dat zal niet vanzelf gaan of van de ene op de andere dag. Als hoogste leidinggevenden hechten we ook aan professionele uitgangspunten als normeren, oordelen en handhaven. Het is de kunst om deze uitgangspunten uit de praktijk van het toezicht te verbinden met het uitgangspunt van 'toezien op publieke belangen' en de beoogde maatschappelijke responsiviteit.

Het is aan ons – als leidinggevenden van de toezichthouders, verenigd in de Inspectieraad – om daarbij het gewenste perspectief te schetsen, het goede voorbeeld te geven en om te 'leiden met een verhaal en als voorbeeld'. Dit meerjarenperspectief bevat de basiselementen voor ons gezamenlijke verhaal.